

ՔԱԼՈՒՍԱՆԱ. — Ըստ Աբուսահլի այս տեղս Մարաղա կամ յոգնարար Մարաղաթ վիճակին մէջ էր, որ հիմակուան ճիրճէ վիճակի պատշաճի, և կար հօն եկեղեցի մի Ղփտեաց, եկեղեցի մ'այլ Հայոց:

Աբուսահլի յիշած այսքան Հայոց վանաց և եկեղեցիներէ զատ, Մաքրիզի յիշէ մերայոց աւերակ վանք մ'ալ մօտ ի վանորայս Ս. Յովհաննու Գրեցւոյն և Ս. Անուբրիոսի. որոց տեղիքն հաւանօրէն անձանօթ չեն գիտնոց:

Նոյն Մաքրիզի՝ յիշէ Ս. Միևսս անուամբ եկեղեցի մ'այլ Մարայ ճամբուն վըրայ, ընդ մէջ ջրմղին և հողակոյտից, (իրեն ժամանակին տեղագրութեամբ). մէկ կ'ըսուի՝ բայց երեք եկեղեցիք էին իրարու կպած. մէկն Յակոբկաց, միւսն Ասորուոց, երրորդն այլ Հայոց. ամէն տարի տօնախմբութիւն կ'ըլլար ասոնց մէջ, և կու ժողովէին բրխատոնեայք ի պաշտօն: Մաքրիզի ԺԵ դարուն առաջին կիսուն ատեն կու գրէր:

Աբուսահլի պատմագրոց մէջ կարելի է քանի մի հարեւանցի նկատողութիւնք կամ աւանդութիւնք այլ գտուին՝ մեր ազգին և մեր պատմութեան մերձաւորք կամ յիշեցուցիչք. ինչպէս տեղ մի գերեզմանոց յիշելով՝ կ'ըսէ, թէ Նեստորականք և Հայք այլ իրենց եկեղեցեաց մէջ թաղուին. բայց